

סא"ל מועלם משה

3782318

בן רחל ויחזקאל

נולד ב- א' אב תשכ"ה 30.7.1965

התגייס לצה"ל ב- 10.11.1987

שרת בחטיבת "גולני" (1)

נפל ב- כ"ח בשבט תשנ"ז 4.2.1997

בתאונת מסוק בטיסה מבצעית ללבנון.

משה מועלם.

בנם הבכור של רחל ויחזקאל. נולד ביום א' באב תשכ"ה (30.7.1965) בקריית חיים, לאחר שמונה שנות ציפייה. משה התבלט כבר בשנות ילדותו כילד רציני, אוהב ספר, חבר מסור וכאדם שמסמן לו יעדים ומטרות ואת הדרך להתקדם אליהם. משה החל את לימודיו בבית-הספר היסודי "א.ד. גורדון" בקריית חיים. אהבתו לקריאה ולספרים באה לידי ביטוי כבר בכיתה ד' כאשר התמנה לאחראי על ספריית ההשאלה של בית-הספר ומאז, אסף ורכש ספרים רבים. משה המשיך את לימודיו בתיכון קריית חיים, בו סיים כיתה ט'. שנים אלה התאפיינו בביקורים תדירים בקולנוע "יובלי", ובצפייה בסרטי התקופה ("טרזן" וכדומה), באהבה גדולה שרחש לבעלי-חיים ובהתמסרות לגידול כלבים, שכללה גם טיפוח אוסף מרשים של ספרים אודות כלבים, דרכי גידולם ואילופם. בתקופה זו הצטרף משה לתנועת "הנוער העובד והלומד" בקן המקומי והיה פעיל בה. היה בן משפחה למופת ודמות סמכותית בבית הוריו. כל ההחלטות בבית המשפחה, קטנות כגדולות, התקבלו רק לאחר התייעצות עמו. השפעה רבה היתה לו גם על עיצוב התפתחותם של אחותו ואחיו - רונית ושי. כשהגיע משה לגיל תיכון, החליט להתגייס לפנימייה הצבאית "בית בירס" שליד בית-הספר הריאלי העברי בחיפה. הוא למד במגמת פיסיקה-ביולוגיה וסיים את לימודיו בהצטיינות. בתקופה זו החלו להתגבש במשה שתי תכונות מרכזיות שאפיינו את אישיותו מאז ואילך: מצוינות ומסירות. משה, שכונה בפי כול "מועה" או "מועלם", היווה מוקד חברתי והתגלה כמנהיג טבעי. חבריו בפנימייה ראו בו דמות סמכותית וכינוהו "אבא", כי היה פותר כל בעיה, נכון תמיד להקשיב, לעזור ולסייע בכל דרך. בזכות פעילותו ותכונותיו זכה לפרס החניך המצטיין לאורך כל שנות לימודיו. בהגיעו לשנה ד', במסגרת "שבוע החניך" וכיו"ר מועצת השוחרים, מונה למפקד הפנימייה ובכיתה י"ב מונה לאחראי על טקס הסיום. משה ראה בפנימייה הצבאית קרש קפיצה לעתיד בצה"ל - וכך אמנם היה. במחצית חודש נובמבר 1983 התגייס משה לצה"ל ועשה מסלול ארוך בחיל הרגלים. הוא החל את דרכו הצבאית בסיירת גולני, אולם באמצע המסלול חלה ויצא לקורס חובשים קרביים. לאחר שסיים את הקורס בהצטיינות שב כחובש לסיירת. בהמשך, זומן לקורס קצינים, סיימו בהצלחה, נשאר בבה"ד 1 להדריך קורס אחד וחזר לעוצבה כקצין. משה התקדם במהירות בסולם הפיקוד, שבמהלכו מילא שורה של תפקידים: מפקד מחלקה, סגן-מפקד פלוגה, מפקד פלוגה ולבסוף, סגן-מפקד הגדוד. בכל תפקידיו כמפקד, בלטה אהבתו של מועלם לחייליו - ברצון לשמור על כל אחד ואחד מהם במחלקה, בפלוגה ובגדוד, בדאגה לתנאי השירות ובהפגנת מסירות. מועלם ניחן ביכולת הקשבה, מתוך רגישות וידיעה שמאחורי כל חייל קיים עולם מלא. מאידך - מעולם לא התפשר על הצד המקצועי של חייליו ודרש מהם רמה ביצועית גבוהה. במהלך שירותו הכיר את שולי, בחתונה של חברים משותפים. כך החלה מסכת חברות בת שלוש שנים, בה ניסו השניים לגשר, לחבר ולבנות מערכת, שתאפשר לה קיום כאדם דתי ולו, כאדם חילוני. אהבתם הגדולה של בני הזוג הובילה לנישואיהם, שנערכו בחודש תשרי תשנ"א. משה היה בן-זוג למופת, שקיבל וכיבד באופן מוחלט את דרך חייה של אשתו, מבלי לנסות לשנותה. הם הקימו בית חם, המושתת על הבנה ושיתוף וגרמו אושר רב זה לזה. משה המשיך למלא תפקידו כמ"פ. במהלך שירותו הכניס לגולני ולצבא את "האכזרית" - כלי הלחימה של החטיבה, והשתתף בכתיבת תורת הלחימה של הכלי. בסיום תפקידו כמ"פ אמור היה לצאת ללימודים, אולם מפקד חטיבת גולני שכנעו להישאר בגדוד כסמג"ד. בשנת 1990 יצא מועלם ללימודי מכינה בטכניון ולאחר מכן ירד עם משפחתו לבאר שבע, שם המשיך את לימודיו בפקולטה להנדסת חשמל ומחשבים באוניברסיטת בן גוריון. בתקופה זו נולדה בתם הבכורה נעם. הלימודים האינטנסיביים לא מנעו ממשה לעודד ולדחוף את אשתו לסיים את לימודיה ובמקביל, לעבוד ולהתפתח כאחות בבית החולים "סורוקה". באמצע השנה השלישית ללימודים נולדה הבת השנייה, ניצן. משה סיים בהצטיינות תואר ראשון

בהנדסת חשמל ומחשבים ובחר לחזור לגולני. הוא נימק את החלטתו במילים: "אני יכול להיות מהנדס במפח"ש ולבוא כל יום הביתה, אבל אז, לאט לאט, אני ארגיש פחות ופחות מסופק ושלים, ואני יכול לבוא פעם בשבועיים אבל להיות שלם יותר מבחינה פנימית ובעצם, להיות יותר משמעותי בחיים שלך ושל הבנות". משה ליווה כל עשייה של אשתו ובנותיו, שהיו מקור גאוותו, על אף שנעדר לזמנים ארוכים מהבית. בחופשותיו התמסר לחלוטין למשפחתו ויחד ערכו טיולים רבים בשבילי הארץ. הוא הקפיד לשמור על כושרו הגופני ונהג לרוץ על חוף הים בשעות בין הערביים. משה חזר כסמג"ד לגדוד, ולאחר שנה התמנה כמפקד גדוד ברכס עלי-טאהר (רכס הבופור). מתוך אחד המכתבים האחרונים שכתב מהבופור לאשתו: "הלקחים שהגעתי אליהם הם כאלה, שקודם כל, מ"פ שעולה לכאן צריך לרדת עם כל חייליו שלמים ובריאים, גם אם לא הרג את כל המחבלים שהיו עמו בהיתקלות, וקודם כל עליו לוודא שאינו גורם נזק ופוגע בחייליו תוך כדי מרדף אחרי המחבלים. המשימה השנייה היא, לגרום לכמה שיותר נזק לצד השני, אך לא על חשבון חיי החיילים. והמשימה השלישית היא, אחזקת המוצב ומתן צביון אנושי למוצב שבו חיים חייליו. יש פה עיקרון נוסף, שלאורו צריך להיות פה והוא, שאם נראה לך דבר כלשהו כברור מאליו - תחשוב עוד פעם, על מנת לגלות איפה המלכודת שהניחו לך המחבלים, ויש הרבה". במהלך שירותו איבד משה חברים קרובים ומפקדים, שהיו עבורו מודל לחיקוי ושאהב אותם אהבה עזה. אחד האירועים הקשים של חייו, שהותיר עליו את חותמו, היה נפילתם בלבנון של תשעה מחיילי הגדוד עליו פיקד. משה נאלץ לדחות את ביקורו אצל המשפחות, כדי להישאר עם חייליו בגדוד ולאסוף כוחות מחדש. חוויות אלו הגבירו את נחישותו של משה לבצע את משימותיו וביטאו את המחויבות העצומה שחש כלפי הצבא. הוא אהב את העשייה, את האנשים ואת היכולת להשפיע ולהנהיג. חלומה הגדול, לפקד על גדוד בגולני, קרוב היה להתגשם.

בערב של יום כ"ח בשבט תשנ"ז (4.2.1997) אירע אסון המסוקים, כששני מסוקי יסעור התנגשו מעל מושב שאר ישוב. שבעים ושלושה הלוחמים, שעשו דרכם לפעילות מבצעית בלבנון, נהרגו, ובהם סא"ל משה מועלם. הוא נטמן בבית העלמין הצבאי בחיפה. בן שלושים ושתיים היה בנופלו. הותיר אשה ושתי בנות, הורים, אחות ואח.

על קברו, ספד לו אלוף פיקוד הצפון, עמירם לוין: "מועלם, כאלוף פיקוד לא תמיד מכירים באופן אישי, לא את החיילים, ולעתים גם לא את כל המפקדים. לא עם כולם נוצרים קשרים, הבנה וידידות. אתה היית מאלה שפגשתי, כסמג"ד באימונים, ואחר-כך בהיתקלויות די קשות. בצניעות ובביישנות, נתת לכולם לחוש איזה אדם בעל כושר מנהיגות מסתתר מאחוריך. כשפגשתי אותך, באחת הפגישות הרבות, כולם דיברו על בעיות, אבל כשהגיע תורך, קמת על הרגליים ואמרת לי: 'אני לא צריך כלום, אני מגולני ואנחנו נעשה את העבודה'".

גיסו נשא דברים: "משה, רבות דובר ועוד ידובר על סגולותיך ויכולותיך המבצעיות, על דמות המפקד שבך, על הלוחם ללא חת. אני רוצה לספר לאלפים שבאו לחלוק לך כבוד אחרון, דווקא על האישיות הרכה, הרגישה, האוהבת שבך. הדמות אותה ניסית להסתיר מחייליך מהחשש פן תיחשף. אולם, כל מי שהכיר אותך לא הלך שבי אחרך, כולנו ידענו שמאחורי הדמות הקשוחה והבלתי מתפשרת מסתתרת לה נפש רגישה במיוחד, נפש פגיעה. אני זוכר את המפגש הראשון של משפחתנו אתך, אני זוכר את החששות שליוו אותנו, אני זוכר את הניסיון לשלול את הקשר בינך לבין שולי בגלל סיבות דת ומסורת. אבל, גם כאן לא ויתרת והלכת אחר הלב, הלכת אחר אהבתך הגדולה. אט, אט, הפכו חששותינו לאהבה אמיתית שסופה היה בהערצה עיוורת לכל מוצא פיד. קשה היה שלא להתרשם מקסמך האישי, מצניעותך ומהדרך השקטה בה ביצעת את הדברים. מעולם לא הרמת את קולך, מבטך החד ביטא היטב את שהרגשת והמסר עבר כזרם חשמלי. ...בכאב וברעדה אני מצדיע לך. בשבילי, אתה הגיבור מכולם".

במכתב תנחומים למשפחה השכולה כתב הרמטכ"ל אמנון ליפקין שחק: "משה נשא בנטל המשימות הקשות והמורכבות בחזית הצפון כשהוא עושה זאת על הצד הטוב ביותר, על אף הסיכון והתנאים הקשים, וכשטובת חייליו עומדת תמיד לנגד עיניו." מפקד היחידה כתב למשפחה: "משה, או כפי שקראנו לו אנו - מועלם, פיקד על הקשה שבגזרות הלחימה בצפון, על גזרת ה'בופור'. פיקוד בגזרה מבצעית מורכבת עם ניתוק קשה ומתמשך מהבית וחיים בסכנה מתמדת על הצירים ובמוצבים. מועלם היה מפקד עם דרישות מבצעיות קפדניות מפקודיו, אך עם דאגה כנה לשלומם, עם מסירות, ודוגמה אישית ראויה לציון. לצערנו, רק לעתים רחוקות ובנסיבות כואבות, נפתח צוהר קטן בו יכול הציבור להיוודע לאותה חבורה ייחודית וקטנה המצויה בחוד החנית של הלחימה בצפון, בסכנה מתמדת, מתוך שליחות ואתגר עצומים בקשות שבמשימות, ומועלם השתייך לחבורה ייחודית זו. את כל שירותו הצבאי עשה מועלם בחטיבת גולני, שהיתה עבורו בית והוא עמד להגשים חלום של פיקוד על אחד מגדודיה, חלום, שלצערנו, לא התגשם." העיתונות סיקרה בהרחבה את אסון המסוקים ובין הכתבות שהתפרסמו נכתב רבות גם על משה. משפחתו הוציאה חוברת זיכרון ובה תמונות מתקופות שונות בחייו, דברי חברים וקרובים. אחיו של משה, כתב: "משה, במשך עשרים ושלוש שנות חיי היות לי מורה דרך. דמות להערכה ולהערצה. לא אשכח את הרגעים היפים והבודדים שבילינו יחדיו ודיברנו על התוכניות לעתיד. כיצד תמכת בי ברגעים הקשים ויעצת לי בהתלבטויותי. היות בשבילי אבא שני." חברים מבית-הספר היסודי "גורדון" כתבו לזכרו: "סא"ל משה מועלם, מג"ד בחטיבת גולני הוא 'מועה'. סביר להניח שבעוד שנים לא רבות הכינוי האגדי שלך יהיה שגור בפי כל עיתונאי או כתב צבאי שכן לכולנו, החברים, לא היה כל ספק - נכונו לך ימים רבים של מנהיגות בדרג הגבוה ביותר. רבים מאתנו עקבו אחריך, שכן סימלת לכולנו את מה שקיווינו שתסמל עבור כל האומה, שלמענה נלחמת. ראינו אותך מנהיג לוחמים, מטביע חותם, מסור לבלי קץ וקיווינו שלא תעזור, אלא בתחנה הסופית במסגרת בה בחרת. ימים חלפו, שרדת וניצלת. רבים מאתנו חשבו שהנבואה על עתידך עוד תתגשם ואז - נלקחת מאתנו. אלוה שבשמים!!! דע לך, כי לקחת לנו את העילית שבעילית. כיבית לנו את עמוד האש ופיזרת לנו את הענן, אלוה שבשמים, שלח את אברהם אבינו לראות 'הכצקתנו'. אברהם לא ימצא אפילו אחד בקרבנו שלא אהב אותו. הוא לא ימצא ולו אחד שיגיד עליו מלה רעה. חפש היטב היטב ולא תמצא. כי כולנו כאן צועקים ואומרים: 'צדיק היה'. מועה, היות בשבילנו המנהיג הלא מוכתר, זה שתמיד אפשר לסמוך עליו, חזק, טוב לב, מגן על החלשים, אידיאליסט, רבות היו מעלותיך, אבל הגדולה מכולן היתה הענווה. לנו היה ברור מהרגע בו בחרת ללמוד בפנימייה הצבאית, כי אתה תהיה רמטכ"ל. אני בטוח שאתה אפילו לא העלית זאת בדעתך."

"יהי זכרו ברוך".

המידיונה בוכה: 73 חייילים נהרגו באסון הנורא מסוקים התנגשו והתפוצצו באוויר

כל החיילים והטייסים נהרגו ■ המסוקים היו בדרכם למוצב בלבנון, וכשריחפו מעל שאר-ישוב, פגע חרטומו של אחד מהם בזנבו של השני ■ הם התפוצצו בזה אחר זה וצללו אל הקרקע ■ מסוק אחד נפל לתוך בית ריק, השני בשדה פתוח

מרגע ההמראה, טסים המסוקים סמוכים זה לזה, כדי שהטייסים יוכלו להבחין במסוק הטס בשכנות. זו אינה מה שמכונה "טיסת מבנה", הנהוגה בדרך-כלל במיצעים, אלא צורת טיסה שנועדה לשמור על המסוקים מפני התנגשות בתנאי חשיכה או ראות לקויה. כל מסוק הממריא צפונה, לכיוון לבנון, צריך לקבל אישור נחיתה לפני מעבר הגבול. כשמגיע האישור, פונה כל אחד מהמסוקים לנתיב הנפרד שנבחר עבורו כדי שיגיע בביטחון מקסימאלי ליעדו.

שני מסוקי היסעור היו בדרכם לאחד ממוצבי צה"ל בלבנון, עמוסים לוחמים מיחידה מוכתרת. בכל אחד מהם היו 37 חיילים, מהם 33 לוחמים וארבעה אנשי צוות אוויר. מזג האוויר היה קשה כבר בהמראה, והלך והחמיר ככל שהתקרר. מו המסוקים צפונה. בקרבת שאר-ישוב נתקלו המסוקים ברוחות עזות, בערפל, בגשם שוטף, בשלג. השעה הייתה 19:06. מסיבה שעדיין לא ברורה התקרב אחד המסוקים למשנהו, חרטומו פגע בזנב. אחד המסוקים התפוצץ באוויר

מיד, השני ניסה לבצע נחיתה אונס, המשיך לטוס עוד כמאה מטרים - ואז התפוצץ, התרסק וצלל לקרקע. "פתאום ראיתי מהחלון מסוק טס בגובה נמוך מעל הבית שלי, ואחרי שניה היה כדור אש גדול", סיפרה תושבת שאר-ישוב. אחרי כמה שניות היא שמעה את הפיצוץ השני, ואחר כך עוד פיצוצים רבים.

בשני המסוקים, שהובילו לוחמים חמושים, היתה תחמושת רבה, אשר הגבירה מאוד את עוצמת הפיצוצים. גם מיכלי הדלק המלאים של שני המסוקים החמירו את עוצמת האש והתופת. אחד המסוקים נפל לבית המשמש בדרך כלל כצימר לאורחים. למרבה המזל הוא היה ריק באותה עת. המסוק השני התרסק בשדה פתוח בפאתי הישוב, לא רחוק משערי קיבוץ דפנה.

שני מסוקי היסעור היו כבר באוויר, כאשר נמסר לטייסים כי האישור לחצות את קו הגבול ללבנון מתעכב. המסוק הראשון במבנה היה יסעור 2000 - דגם שעבר השבחה בארץ, ולמעשה נבנה מחדש. הטייסים היו אנשי צבא קבע. המסוק השני, מאחוריו, היה יסעור מן הדגם הישן יותר, מוטס על-ידי אנשי מילואים של הטייסת. בתוך דקות הם אמורים היו לחצות את קו הגבול ולהתפצל, כל אחד לעבר המינחת שלו. טיסה של חמש-עשר דקות עד לנחיתה, פריקת החיילים והציוד, העמסת החיילים היוצאים - והמראה הביתה. המגמה היא לשהות מינימום זמן בשטח העויין של אחד הביטחון. אוטובוסים מעופפים. זוהי המשימה, השיגרתית למדי, המוטלת בתקופה האחרונה על טייסי היסעורים בקבע ובמילואים.

הטיסה אמורה היתה להתבצע בתחילת השבוע אולם נדחתה בגלל מזג-האוויר הסוער. גם ביום שלישי לפנות ערב היו עדיין השמים מעוננים וגשם ירד לפרקים. אבל הראות היתה טובה ואפשר היה לטוס ללא חשש. היסעור יכול לשאת בכטנו יותר מ-50 נוסעים ואנשי צוות, אולם בכל אחד מהיסעורים שהמריאו ממחניים לא היו יותר מ-38 אנשים, כולל ארבעה אנשי צוות. בריוק כפי שקובעות פקודות הבטיחות של חיל-האוויר.

1. השערה
שני המסוקים נעים זה אחר זה בחשיכה בדרכם ללבנון

1. השעה 19:00. שני מסוקי היסעור ממריאים משדה מחניים, לאחר שהחיילים תירגלו עליה וירידה.

2. התאונה
הרוטור של המסוק האחורי קוטע את זנבו של המסוק הקדמי, ובתוך כך נקרע בעצמו.

2. השעה 19:06. המסוקים קרובים לגבול. הראשון כבר בלי אורות, השני עומד לכבותם. הם מבקשים אישור מהבקרה לחצות את הגבול.

3. ההצוקה
המסוק האחורי מאבד כל יכולת תמרון. המסוק הקדמי מנסה לבצע נחיתת אוס.

3. שני המסוקים מתבקשים להמסין בשטח ישראל, אולי משום שהמנחתים טרם הוכנו. במצב זה הם אמורים לחוג באוויר ולחכות לאישור לעבור לתחום לבנון. ההמתנה אורכת בדו"כ זמן קצר.

5. המסוק הפוגע מאבד את הרוטור שלו, צולל מיד מטה ומתרסק ליובל של נחל דן.

4. הנחיתה
המסוק הקדמי מסתחרר, מנסה לנחות, ולבסוף מתרסק בשאר ישוב ומתלקח בקיבוץ דמנא

4. השעה 19:07. המסוקים היו בגובה של כ-100 מטרים, מעל המושב שער-ישוב וקיבוץ דפנה. בעת שהמסוק הראשון מסתובב, פוגע בו הרוטור הראשי של המסוק השני. ההערכה היא כי טעות של אחד הטייסים, אולי בשל מגבלות המכשירים לראית לילה, היא שגרמה למפגש הקטלני.

6. המסוק הראשון נכנס לסחרור. הטייס מנסה לייצבו, אך אחרי שלוש או ארבע שניות הוא צולל לעבר בית הארחה ומטע בשאר-ישוב.

האסון הכבד ביותר

בתי החולים בכל האיזור נערכים לקליטת

הנפגעים. כוחות צה"ל הזורמים למקום מקימים מיד הדר פיקוד מיוחד. וגם בית חולים נייד לטיפול בפצועים. מהר מאוד מתברר שאיש לא נפצע. כלם נהרגו בו-במקום.

עשרות ניידות משטרה ממרחב הגליל, אמבולנסים וכבאיות דהגרים לאיזור התרסקות המסוקים. כבישים באיזור נסגרים, כדי לאפשר תנועת רכבי ההצלה.

כשהם מגיעים למקום הם רואים לחוצתם גופות פזורות בשטח, קרעי מסוקים, בתים הדרסים.

הבלני המשטרה מביעים למשפ. הם מתחר

לים לסייע לכוחות צה"ל בפירוק הרימונים שעל אפדי המגן, הצמחים לגופת החיילים. האיזור כולו מואר כבאור יום באמצעות פצצות תאורה. כוחות הביטחון אוסרים על התנשבים לצאת מהבתים עד לסיים החילוץ ולאי תור חומרי הנפץ.

למקום הוזנקו מיד כוחות חילוץ ופינוי מכל איזור הגליל, שכישים רבים בו נחסמו לתנועה. צה"ל הכריז כוננות מלאה בגיזרה, בשטח הוצב חדר פיקוד מיוחד, וממנו ניהלו את המצב אלוף פיקוד הצפון עמירם לוין ומפקד העוצבה תא"ל יום טוב סמיה. לשטח הגיע גם הרמטכ"ל אמנון ליפקין-שחק. מעל מקום האסון נורו פצצות תאורה, שבחסותן פעלו הרופאים, אנשי הרבנות הצבאית וחיילי היחידה לסילוק פצצות.

בעת שהחלו כוחות ההצלה לרכו את גופות החיילים, חיפשו עשרות רופאים וחובשים אחרי ניצולים. "הבאנו לכאן 25 אמבולנסים, כוח אדיר", סיפר מפקד כוחות הרפואה, "אבל לא יכולנו לעשות כלום, לא היה את מי להציל באסון הזה".

רשימת המליות

מספר	שם	מספר	שם
23	מילה ארבע	1	מילה אחת
24	מילה חמש	2	מילה שתי
25	מילה שש - מילה שבע	3	מילה שלוש
	מילה	4	מילה ארבע
26	מילה שמונה	5	מילה חמש
27	מילה תשע	6	מילה עשר
28	מילה אחד - מילה שתי	7	מילה שלוש
29	מילה שלוש	8	מילה ארבע
30	מילה חמש	9	מילה שש
31	מילה שבע	10	מילה שמונה
32	מילה תשע	11	מילה עשר
33	מילה אחד		

מספר	שם	מספר	שם
25	מילה אחת	12	מילה אחד
26	מילה שתי	13	מילה שתי
27	מילה שלוש	14	מילה שלוש
28	מילה ארבע	15	מילה ארבע
29	מילה חמש	16	מילה חמש
30	מילה שש	17	מילה שש
31	מילה שבע	18	מילה שבע
32	מילה שמונה	19	מילה שמונה
33	מילה תשע	20	מילה תשע
	מילה	21	מילה עשר
	מילה	22	מילה אחד
	מילה	23	מילה שתי
	מילה	24	מילה שלוש

מדינה באבל

את החיילים האלה לא היכרתי. לא בשמותיהם הפרטיים ולא בשמות המשפחה. אבל אני מכיר את כולם. עד לאסון לא ידעתי אותם. אבל עכשיו השמות בידו ולחוד הפכו לחלק אישי, אישי מאוד, של כולנו. שלך ושלי.

כי לשכול ישנן נגיעות משלו, שלעולם אי-אפשר להתנתק מהן. בעיתות מצוקה, מתחברת הפינה האישית שלך עם המצוקה הלאומית. בכל ארוע חוזרים מחוגי השעון הפרטי שלך לאחור, מחזירים את התחושות שנדמה היה שנגעו, או קהו, מעמידים אותך במציאות חיים אחרת.

מי שהיה שם מכיר את משמעותו המעשית, לא רק המילולית, של המושג "חלל". חש בריקנות הקשה, הצורבת כל העת בתוך הבטן. עכשיו יש לו עוד אחים רבים לתחושה הזו.

במדינה הזו, כמה אלפי חיילים שירתו או משרתים בלבנון. כמה עשרות אלפי בני משפחה חוו איתם את השהות בלבנון. אי-אפשר לחיות בדרום לבנון. אי-אפשר בנסיבות המדיניות הנוכחיות להתנתק משם. קללת לבנון הותירה בהם, ובנו, חותם. עשתה אותם, ואותנו, למשפחה אחת. משפחת לבנון.

לא שמעתי קודם את החרדות האישיות המציקות להם. לא חלקתי איתם את ההמתנות המעיקות. לא נכחתי בחיוכי ההקלה בחופשת השבת, וה"חמשוש", והירידה מן הקו. בחזיונות השחורים שלהם, באמונות הטפלות, בפחד מבשורת האויב העלולה להגיע. כל מה שמלווה בדייקנות חדה, מכאיבה, את כל אלה שהתמודדו בלילות הלבנים, הארוכים, מתהפכים על משכבם, עם הדאגה המכרסמת כאשר הילד היה שם במוצב או בחפ"ק, במארב או במשימת סיור. לא הייתי איתם, כי כל אחד עובר את זה לבד.

אבל היום אנחנו מרגישים את זה ביחד.

החיים בשי"ת
הפריחים בוכים

אבקסיס שי, סגן, 22, מכמורת ■ אדלר איתי, סמל, 19, רענוה ■ אזולאי אמיל, סמיר, 20, אשקלון ■ איזן גיל, סגן, 21, נס ציונה ■ אליהב בשיר חוסיין, רס"ד, 30, בית זרזיר ■ אליהב כמאל, רס"ד, 26, בית זרזיר ■ אלתר אבור, סמיר, 20, אשדות יעקב איחוד ■ אלפר עידן, סמיר, 20, בתיים ■ אפור אברהם, סמיר, 21, קרית-טבעון ■ ארזי שגיא, רס"ל, 22, כפר יונה ■ ארמן דן, סמיר, 20, רענוה ■ בבאין אלון, סגן, 21, גבעת זאב ■ ביבס פול, רס"ד, 26, אשדוד ■ בללטי דבי, סמיר, 20, מגדל העמק ■ בן חיים ניר, סמיר, 20, קיבוץ יפעת ■ בן-שם קובי, סגן, 20, רמת השרון ■ ברקוביץ שגיא, סגן, 21, אלפי מושה ■ גולדברג תומר, סמל, 19, מושב דיסון ■ גוטליב מיכה, סמיר, 20, רמת-אביב ■ גולן אביב, סמיר, 23, בית יוסף ■ גונן אביב, סמיר, 20, פתח-תקווה ■ גידרון אבישי, סמל, 19, קרית-מוצקין ■ גלזר תמיר, רס"ל, 24, חולון ■ דהן אסף, סמיר, 19, ירושלים ■ הובמן אלגנדר, סמל, 19, משגב-נעם ■ זהבי דני, סמל, 19, חיפה ■ חושני ישראל, רס"ן, 34, תל-אביב ■ חלפון רונן, רס"ן, 35, טבריה ■ כהן דותן, סגן, 21, חדרה ■ כהן ירמי, רס"ן, 23, ראש העין ■ כיתאין תום, סמיר, 20, נווה שלום ■ כץ מיכאל, סמיר, 20, מצפה נטופה ■ לוי אבישי, סרן, 27, תל-אביב ■ לוי שילה, סמיר, 21, קרני-שומרון ■ לישיוסקי נדב, 20, סמיר, שדה אברהם ■ לניר דביר, סגן, 21, מולדת ■ לוציניקי אילן, סמיר, 20, חיפה ■ מועלם משה, סא"ל, 31, באר-שבע ■ מולטו גדעון, סמל, 21, לוד ■ מושל גלעד, סמיר, 20, תל-אביב ■ מייזלס גל, רס"ל, 24, קרית-אחא ■ מיכאלוב ולדיסלב, סמל, 22, תל-אביב ■ מיקר עידן, סמל, 20, קיבוץ ניר יצחק ■ משיקיר גלעד, סמיר, 20, ירושלים ■ מלניק ודים, סרן, 34, צפת ■ מלמד יעקב, סמל, 20, פתח-תקווה ■ ממן איתן, באר שבע ■ סבן משה, סמל, 19, הוד השרון ■ סיבוי אסף, סמיר, 20, קיבוץ ניר-נעם ■ עדן ישיע, רס"ן, 44, רמת-השרון ■ עמדי יהונתן, סמל, 21, מעלה אדומים ■ עציוני נועם, סמל, 20, מגדים ■ פוזנר גדעון, סמיר, 22, תל-אביב ■ פיזואתי שלמה, רב"ט, 19, טבריה ■ פלדמן מנחם, סמל, 20, חיפה ■ פסחוב ויטלי, סמל, 19, עכו ■ פרנס הרן, סמיר, 20, הרצליה ■ פרץ עדן חי, סגן, 21, דגניה א' ■ צופיך ירון, סמל, 20, תל-אביב ■ קזאמל פאדי, סמל, 19, בית ג'אן ■ קידר תומר, סמל, 21, קיבוץ נגבה ■ קסוס שחר, סמיר, 20, אלפי מושה ■ רדינסקי ויטאלי, סרן, 33, אור עקיבא ■ רוטנברג אסף, סמיר, 20, תל-אביב ■ רוזנברג שחר, סמל, 19, נס ציונה ■ שובל צפירי, סמיר, 22, קיבוץ ברעם ■ שטרק ארז, סגן, 21, קרית-אחא ■ שי איתמר, סמיר, 20, ירושלים ■ שליט עומר, סמיר, 19, ירושלים ■ שלבוברסקי יפתח, סמל, 20, הוד השרון ■ שרואי צפירי, רס"ל, 22, נתניה ■ שריבמן ניר, סגן, 20, כפר-סבא ■ שרעבי גיל, סמיר, 20, רחובות

הוא הדבר הכי טוב שקרה לי בחיים

מס הביתה, לחיפה, הם החליפו טלפונים, ואחרי כמה שבועות, היא לא התאפקה והתקשרה אליו. "אני זוכרת שהוא אמר לי, למה לקח לך כל כך הרבה זמן לצלצל?", היא נזכרת. "כל כך התאים לו, המשפט הזה. למועלם, המצ'ואיסט הרומנטי".

החברות בין שולי למשה נמשכה שלוש שנים. אהבה גדולה, אומרים החברים. "אם לא היתה בינינו בעיית הדת", אומרת שולי, "היינו מתחתנים בערך שבועיים אחרי שהיכרנו. הני קודה היתה שלקח לי זמן לעכל את העובדה שהוא לא דתי, ולו לעכל את העובדה שאני דתיה. מאוד דתיה. פעמיים במהלך החברות שלנו נפרדנו. פעם אחת בגלל שלא היה לי יותר כוח, ופעם שניה, כי מועלם היה מוכן לעשות הכל, חוץ מענייני נידה. נפרדנו ובמך שך שישה שבועות הורדתי שמונה קילו. לא יכולתי בלעדיו. חברה הפגישה בינינו, כביכול במקרה, וחורנו, ישר לחופה".

מאז, בעצם, חיו שולי ומשה מועלם ב"שביל הזהב". כחתונה שלהם, למשל, היו הרבה ריקור דים דתיים, אבל גם ריקורים מורחיים וסלונים, לחברה של מועלם. "אנחנו שני הפכים, אני ומועלם", אומרת שולי. "אני ימנית קיצונית - הוא שמאלי. אני דתית מאוד - הוא אפיקורס מוחלט. אני, בכל מקום מתקבצים סביבי אני שים. למועלם, יש אולי ארבעה-חמישה חברים שהולכים איתו מכיתה א'. הוא שקט - אני רעשנית. ובכל זאת היתה בינינו הרמוניה".

לא היו ויכוחים על דת? "מאז שהתחתנו אף פעם לא. כל אחד כיבר את השני ויותר קצת למענו. אני ויתרתי ויתור רים רעיוניים. הסכמתי שמועלם לא ישים כף פה, לא ילך לבית-כנסת ולא יאמין. הילדות שלנו הלכו בערב שבת עם אמא לבית-כנסת. מצד שני, מועלם היה זה שעשה את הוויתורים בתאכלס. הוא שמר שבת, כשרות, נידה, נתן לבנות חינוך דתי בבית".

איך הגיבו בבית? "אצל מועלם מאוד קיבלו אותי. אמא שלו החליפה את כל המטבח לכשר. היא אמרה לי, 'שולי, את כל הכלים אני זורקת. תנחי אותי מה לקנות. אני רוצה שתרגישי פה נוח'. אצלי במשפחה היה בהתחלה קצת יותר קשה".

ש לשום כבוקר אספה שולי מועלם, אשתו של סגן-אלוף משה מועלם ו"ל, את שתי בנותיה, נועם - בת חמש וחצי, וניצן - בת שלוש. "היי תה תאונה בין שני מסוקים", אמרה להן. "היו הרבה חיילים במסוקים האלה, וגם אבא היה בפנים. כולם נפצעו קשה. אולי הם אפילו לא יחזרו הביתה".

באותו יום, בצהריים, מיהרה נועם לחזור מהגן. "צריך למהר", אמרה לחברת משפחה שבאה לקחת אותה. "אולי כבר הגיעה התשובה הסופית. אני צריכה לדעת אם אבא שלי יחזור או לא יחזור הביתה".

סא"ל משה מועלם, בן 31, מג"ד הרכס בלבי נון, היה האחרון שעלה לאחר ממסוקי היסעור שהתרסקו השבוע. הרוטורים כבר פעלו והדלי תות עמדו להיסגר, אבל מועלם עוד דיבר בפ" לאפון עם החטיבה שלו. "אחריכך אנשים קיוו שאולי הוא שרך את השרוך בנעל ואיחר לטי" סה, אולי היסעור החליט להמריא בלעדיו", אומרת שולי, אשתו. "רק אני ידעתי מהתחלה שאין סיכוי, שהוא מת".

משה מועלם נולד אחרי שמונה שנות עק רות, לרחל ויחזקאל מועלם. הוא גדל בקריית חיים. ילד יפה, מקובל, שואף לשלימות, חכם מאוד. בכיתה ב' כבר פתר תרגילים מסובכים במתימטיקה. בבית, אומרים, לא היו מזויזים בלי טה בלי שמשה היה מאשר. לא עשו שום דבר בלי להתייעץ איתו. הוא הלך לפנימיה הצבאית ומשם המשיך לסיירת גולני. "היה ברור שהוא ילך למקום הכי 'מורעל', הוא אהב את הצבא. גידלו אותו לאיריאליים, לאהבת מולדת", אומרת שולי. "אצלם בבית לא שמעו על בעיה של חוסר מוטיבציה".

את שולי, פגש משה לפני תשע שנים וחצי, כחתונה של חברים משותפים. היא - דתיה מאוד. הוא - חילוני. אבל משה לקח אותה טר

מאיר, אחיה של שולי: "אנחנו גדלנו בבית מאוד מסורתי. היינו בטוחים כל השנים ששולי תתחתן עם איזה בחור ישיבה. היו לה גם הרבה מאוד מחזורים כאלה. פתאום הופיע לנו מועלם, כמו שהוא, עם סנדלים, בלי גיזונים מיוחדים. זה נראה לאבא שלי מוזר בהתחלה. אבל מהר מאוד הוא התאהב בו. אי אפשר היה אחרת."

משה מועלם עזב את סיירת גולני ויצא לקורס קצינים. הוא חזר לאחר הגרורים בחטיבה ומילא שורת תפקידים, עד תפקיד של סגן-מפקד קד גרוד. אחר כך, כשהתחתן עם שולי, עזב את הצבא לטובת לימודים. הם עברו לגור בבאר שבע, שם גרו עד מותו. היא עברה בבית החר לים סורקה כמאות אחראית מחלקה, הוא למד באוניברסיטה הנדסת חשמל. "אלה היו שנים מאוד קשות עבור מועלם", אומרת שולי. "כש התחתנו, התנאי שלי היה שהוא יעזוב את גולני ואת לבנון. אבל הוא התגעגע. היה חסר לו השטח, החיילים. הוא סבל. לא היה לו טוב."

מועלם חזר לצה"ל, ומונה שוב לסגן-מפקד גרוד בגולני, אותו גרוד שספג תשעה נפגעים בסוכות של השנה שעברה. "אני זוכרת שהוא לקח את זה קשה מאוד", אומרת שולי. "כאב לו שהוא היה צריך להישאר בשטח ולא יכול היה לבוא מיד למשפחות, לנחם אותן. כל הזמן הוא אמר, 'שולי, האם עשינו הכל כדי למנוע את האסון? תביני, כל חייל הוא לא סתם מספר או תפקיד צבאי. מאחורי כל חייל יש עולם שלם'."

באותה תקופה בערך, פגשתי אני את סגן אלוף משה מועלם. באתי לכתוב על האסון שפקד את הגרוד שלו. נפגשו בגשם, ברמת הגולן. איש צנוע, כואב את מות חייליו, אבל גם מלא בהמון שמחת חיים וחוש הומור. בגרוד אמרו אז שמועלם הוא אחד ששורר, שלא יקרה לו כלום אף פעם. "לא קם אף מחבל שהיה יכול להרוג את מועלם", אמרה לי השבוע שולי, כשהתקשרה יחד עם בני משפחתה להודיע לי שמועלם נהרג. "רק התאונה הזאת שלנו גמרה אותו."

סגן-אלוף מועלם היה מגיע הביתה לבאר שבע פעם בשבועיים-שלושה. מדי יום, בערב או בצהריים, נהג להתקשר לדבר עם שולי והבנות, נועם וניצן. "נועם היתה מספרת לו בטלפון איך היא רבה עם ניצן, איך לא נתנו לה שוקולד", אומרת שולי. "שיחות של ילדה בת חמש. אחר כך היא היתה שואלת אותו, כל יום מחדש, 'מה שלום הצבא שלך, אבא'. באיזשהו מקום, היתה הרגשה שהילדות משלמות מחיר בגלל שהוא לא נמצא הרבה בבית. הן לא הספיקו לעשות איתו הרבה ולכן מאוד הקפדנו על חופשים משותפים איתן. שבוע בשנה היינו יוצאים יחד, כל המשפחה. החופש האחרון שלנו היה בדצמבר, לים-המלח. עכשיו אני מבינה שזה היה מעין טיול פרידה ממשה."

שבוע לפני מותו בא מועלם הביתה לחופשה של חמישה ימים. הוא בילה עם הילדות, הלך לבקר חברים, וביום חמישי אפילו הלך יחד עם שולי לסרט 'לשבור את הגלים'. "אני התלהבת מכל שניה בסרט", אומרת שולי, "ומשה ממש סבל. רק המוסיקה החזיקה אותו. אחר כך אמרתי לו שהוא לא אהב את הסרט, בגלל שהסרט הוא על מסירות אינסופית, על גבר שנפצע ואשתו עוזרת לו. מועלם לא היה מסוגל לחשוב שיקרה לו כזה דבר ובגלל זה הוא לא אהב את הסרט."

הוא הסכים איתך?

"הוא אמר שאני מדברת שטויות."

הוא לא חשב שיקרה לו משהו, לא פחד אף פעם?

"לא. גם מבחינתי הסכנה לא היתה משהו מוחשי. מרגע שמועלם חזר לצבא, הפסקתי להקשיב לחדשות. ידעתי שאם יקרה משהו, כבר יודיעו לי. לא רציתי להכניס את עצמי לזה. מועלם גם היה אומר תמיד, 'כל עוד לא נוקשים לך ברלת, סימן שאתה חי'."

ביום שלישי בשעה שלוש בצהריים, צילצל משה מועלם למחלקה של שולי בבית החולים. זאת היתה השיחה האחרונה שלהם. "ידעתי שהוא עומד להיכנס ללבנון אבל כבר התייחסתי בצניניות לכניסות וליציאות שלו. זאת היתה הדרך היחידה שלי להתמודד עם הדברים. תמיד חשבתי שיותר מסוכן להיכנס בשיירה ללבנון, לא במסוק. עכשיו אני כבר מבינה שלא. זאת היתה שיחה רגילה, בלי שום דבר מיוחד, שום דבר יוצא דופן."

חמש שעות אחרי השיחה הזאת, בשעה רבע לשמונה בערב, צילצל הטלפון בבית משפחת מועלם. שולי למדה למבחן לקראת סיום התר"א השני שלה. נועם וניצן כבר ישנו. מהעבר השני של הקו היה מאיר, אחיה. "הוא סיפר לי

שהתנגשו שני מסוקים ושאל אם שמעתי משהו", אומרת שולי. "ניסיתי לברר, אבל לא הצלחתי. אחר כך הודיעו בטלוויזיה, שמדובר במסוקים שיצאו מלבנון. אני זוכרת שכל כך נרגעתי ואפילו הכנתי לעצמי כוס קפה. ברגע שאמרו שזאת היתה טעות, שהמסוקים היו בדרך לתוך לבנון - באותו רגע הבנתי שהכל נגמר. התקשרתי לחטיבה והתחלתי לצרוח שיש מצאו לי את בעלי."

בשעה ארבע לפנות בוקר דפקו אנשי קצין העיר על דלתה של בית משפחת מועלם והודיעו שסגן-אלוף משה מועלם נעדר. רק ביום רביעי בשש בערב זוהתה גופתו. "השעות של חוסר הוודאות היו הקשות ביותר", אומרת שולי. "ידעתי שהוא נעדר, שאין סיכוי, אבל כל עוד לא היתה הודעה רשמית, הרגשתי כל כך מתוסכלת, אבודה. כל הזמן חשבתי רק, שאני רוצה לראות את מועלם לפני שיקברו אותו. חשוב לי להיפרד."

לסגן-אלוף משה מועלם היו הרבה חלומות. רק ביום שישי שעבר קיבלו שולי ומשה אישור שהתקבלו לפרוייקט המגורים של רעותיג'. ביום ראשון השבוע חתמו חוזה עם משרד הביטחון לקניית הדירה שלהם בבאר שבע. הם תוכננו להביא לעולם ילד שלישי, רצו שזה יהיה בן, תוכננו לקרוא לו 'טלי-חיים'. מועלם קיווה שיקבל את הפיקוד על אחד הגרודים בחטיבת גולני. "אחר כך", הוא היה אומר לשר שמועות הטבעו.

ושולי נזכרת: "הוא רצה לנסוע, לטייל, לייצור."

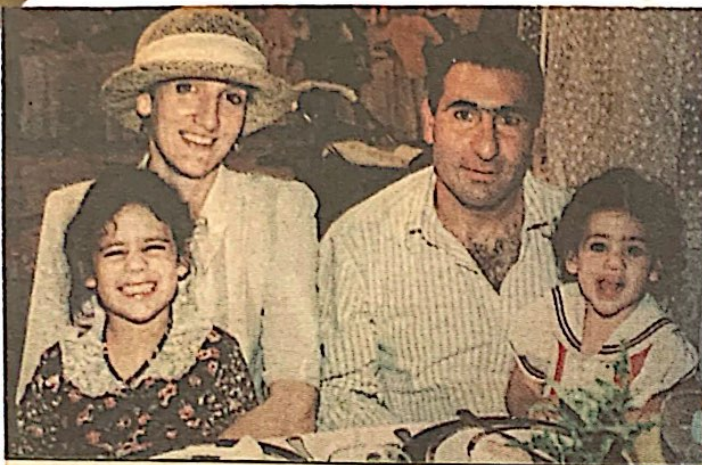
למה הכי תתגעגעו?

"לחיוך שלו, לשיחות שלנו."

ואם היית יכולה להגיד לו עוד משהו, מה היית אומרת?

"זה קיטשי מדי להגיד לו שאני אהבת ארץ, תן, אז הייתי אומרת לו את מה שהייתי אומרת לו כל הזמן כדי להעלות לו את האגו: מאמיק, אתה הדבר הכי טוב שקרה לי בחיים, שתדע לך."

מִשָּׁה מוֹעֵלָם ז"ל

משה מועלם ז"ל, אשתו שולי והבנות נועם וניצן

„משה רצה להיות מג"ד בגולני,

הוא גם הגשים זאת.

**רבים ניבאו לו קריירה צבאית
מזהירה, אפילו עד הרמטכ"לות.**

משה רצה להביא

לעולם ילד נוסף,

אח לנועם וניצן"

סגן אלוף משה מועלם, בן 32 מבאר שבע, שניספה שלשום בערב באסון ההתרסקות בדרכו לרכס הבוסור, עליו סיקר בלבנון, היה קרוב מאוד להגשמת חלומו הגדול: סיקור על גרוד של גולני.

הסמג"ד מועלם הותיר אחריו אשה, שולי, אחות אחראית במחלקת ילדים א' בביה"ח סורוקה בבאר שבע; שתי בנות: נועם, בת 5 וחצי, וניצן, בת שלוש; אח, שי, קצין מודיעין בלבנון; אחות, רונית; הורים, יחזקאל ורחל; וכן סבתא בת 107.

סא"ל מועלם נולד בקריית חיים ולמד בבית הספר הריאלי, כחניך הפנימייה הצבאית. הוא היה "חור" לה צבא, כהגדרת בני משפחתו. מהפנימייה התגייס לעוצבת גולני, שם שירת כסיירת. מהסיירת יצא לקורס הקצינים, ואלה שב עם סיומו.

לפני שש שנים הוצע לו הפיקוד על סיירת גולני, אך הדבר לא יצא לפועל, כיוון שבדיוק יצא אז ללימודי הנדסת חשמל באוניברסיטת בן גוריון בנגב, אותם סיים בהצטיינות.

בעקבות לימודיו עברה המשפחה להתגורר בבאר שבע, ונותרה בעיר גם שנה לאחר שמועלם סיים את לימודיו וחזר לשרת כסמג"ד בגולני.

גיסיו של מועלם, שמעון ומאיר תורג'מן מחיפה, אחיה של האלמנה שולי, סיפרו אתמול על חלומו הגדול של גיסם – הפיקוד על גרוד בגולני. אלא שבשל לימודיו, סיפרו, הציעו לו בינתיים לפקד במ"שך שנה על רכס הבוסור, עד שיחזור למסלול הקריירה שהועידו לו בגולני.

במשפחה מתארים את סא"ל מועלם כ"אבא מצוין", חבר אמיתי, איש משפחה, בן מופת להוריו. הוא הקפיד לפנק את שתי בנותיו בכל ביקור בבית, שבי של המצב בלבנון הפכו באחרונה לפחות תכופים. הבנות, נועם וניצן, סיפרו אתמול, כי הן מתגעגעות לאבא. "הוא נתקל ממרחק של מטר וחצי, ואף מחבל לא יכל לו", סיפרו אתמול בני המשפחה האבלים, "ובסוף הוא נהרג בצורה כזו".

לבית המשפחה ברחוב הצבי בבאר שבע, החלו אתמול בצהריים להגיע, לא רק חברים וקרובים אלא גם חיילים רבים מגולני, ששירתו תחת פיקודו של מועלם. חלק מהחיילים בכו בחדר המדרגות, ולא אורו כוח לעלות ולהתבונן מקרוב במשפחה השכולה. סא"ל מועלם יובא למנוחת עולמים בבית העלמין מחנה דוד בחיפה. טרם נקבע מועד ההלוויה.

ארבע שנים של כאב וגעגועים לאהובנו

202

סא"ל מִשָּׁה מוֹעֵלָם

שנפל באסון המסוקים בשאר ישוב בדרכו לפעילות מבצעית בלבנון יחד עם ע"ב חבריו-חייליו.

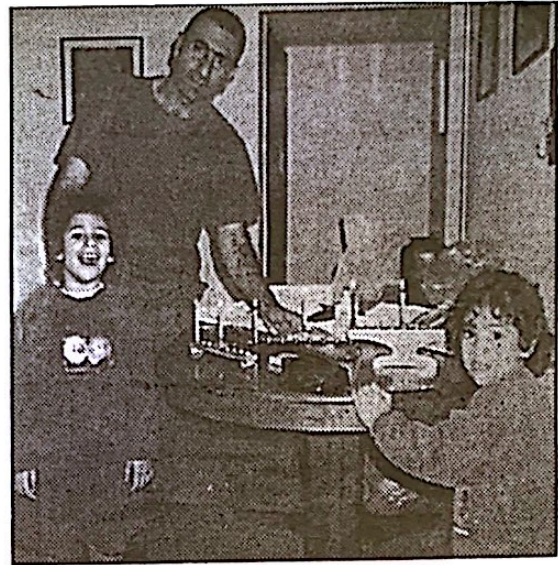
נעלה לקברו ביום חמישי כ"ט שבט תשס"א (22.2.01) בשעה 16:30 בבית העלמין הצבאי בחיפה.

בשעה 18:00 נקיים ערב לזכרו בנושא "מנהיגות" בהשתתפות: הרב שי פירון – חינוך למנהיגות
עו"ד עודד הכהן – מנהיגות בחברה הישראלית
בבית אבא'חוש רח' א.ה. סילבר 71 נווה-שאנן חיפה

המשפחה

מגיד בגוליני

המגיד

ברור לו שיגשים את השאיפה שלו. הסיפור שלו עם הצבא היה סיפור לחיים, וכמה חודשים לא ממש יכריעו.

לא היה קל לרחל וליחזקאל מועלם לחיות עם הראגה המתמדת לשני הבנים שמשרתים בלבנון. הבנים לא הרחיבו בית בדבור על שדותם בלבנון, אבל הארועים הקשים נחשפו בתקשורת. איכשהו שיכנעו את עצמם ההורים, שלמשה לא יקרה כלום. משהו בעוצמה שלו, בבטחונו העצמי, שידר להם תמיד ששום דבר לא יוכל לו. גם שולי מודה שהחששות הודחקו. אחרת לא ניתן היה להמשיך ולתפקד בשכונות הארוכים בהם נעדר מהבית.

בתקופה האחרונה הגיע רק פעם בשבועיים. כשהתקשר משם, השתמשו משה ושולי בקורים, כדי לבלבל את החיוכאללה. הקורים הורכבו משמות חברותיה של שולי. הידיעה שהיא משתף אותה ולא מסתיר ממנה פעלה עליה באופן מרגיע.

תעמור מול קריאה מהצבא.

„משה היה הדבר הכי טוב שקרה לי“ מילמלה שולי לאחר שהתבשרה על האסון. „חבל שזה היה כליכך קצר. היו לנו עוד כליכך הרבה תוכניות משותפות. יותר מכל אני אתגעגע לחיך הנהדר שלו, שזה הדבר הכי טוב שאלוהים העניק לו. אני אתגעגע לאהבה שלנו, לשיחות הנפש הבלתי נגמרות שלנו. לעזאזל, אני אוהבת אותו מאוד.“

לפני שש שנים החליט לעשות תואר בהנדסת חשמל באוניברסיטת בארשבע. משה מועלם תמיד אהב לתכנן עתיד מעשי. אלה היו ארבע שנים טובות. הילדות נולדו והיה לו פנאי לסייע לשולי, שמונתה לאחות ראשית במחלקת ילדים ב„סורוקה“. לשניהם היה ברור כי מדובר בהפוגה זמנית, תחנה עד מינוי למגיד בגוליני.

כשחזר מלימודיו נשלח לשמש כסמגד באיוור חברו. ימים ולילות של פעילות בטחון שוטף, סיורים, מירדפים, וראשית ההתמודדות עם יישום הסכמי אוסלו. צלף מחייליו הוא שפגע בחסן סלאמה, סגנו של המהגרס יחיא עייאש.

החיילים שלו ידעו שהוא לא מפקד שמסתחבקים איתו. היתה בו תקפות ונוקשות, אבל גם הבנה יוצאת דופן למצוקות האישיות שלהם, לבעיות שהביאו מהבית והיקשו על תפקודם בשירות. חף מהתנשאות. המקל שהציג היה קצר, והגור – גלוי לעין. בשקט טיפל עבורם בבעיות עדינות והסדיר אותן.

הוא לא נהג להתלוצץ ואת החיך שלו, כתבו בספר הפלוגה, הכירו רק כשסיימו מסלול. היתה לו דרך התבטאות משלו. משפטים שהיית צריך להרהר בהם לאורך זמן.

תפקיד המגיד בגוליני היו תפוסים כשסיים בחברו. ביולי קיבל סאגל מועלם את תפקיד מגיד הרכס של גיזרת עלי טאהר, בבפור. הוא קיווה שהמינוי המיוחל יגיע בספטמבר, כשיסיים את תפקידו. הוא היה רק בן 31. גם לו נאלץ להמתין שבעה חודשים ולהשתלם בפוס, כפי שביקש הרמטכ"ל, היה

■ ■ ■

לאסילאס התאספה השכונה ליד בית מועלם, בהמתנה לאישור הסופי ולהודעה על מועד ההלוויה. הידיעה עברה מפה לאוזן, למרות ששמו לא הותר לפרסום. בבית משפחת מועלם לא דלקה הטלוויזיה. הכל כבה בבית לאחר ששי בא הביתה עם הבשורה המרה.

על מסכי הטלוויזיה בבתי השכנים ריצדו השמות האחרים. הם שוחחו ביניהם על חללים נוספים מבני הקריות, אותם לא הכירו. מה שהיו בילדותם שכונות קטנות הפכו לערים גדולות, ורק בסביבה הקרובה שלהם הם עדיין מרגישים כמשפחה. „מועלה“ היה הבכור והבכיר בבניה, הגיבור שלהם, גאות השכונה.

בשעות הערב של יום רביעי הגיע לבית משפחת מועלם סאגל צפריי, סמח"ש גוליני. הרושם הקשה של האסון ניכר בפניו. הוא ישב קצת עם האב יחזקאל, ואחר כך התנצל שהוא חייב למחר ולצאת לעוד הלוויה.

כשקם ללכת עצר אותו האב. „שתשובו בשלום“, בירך אותו ופרץ בבכי מר. סאגל צפריי נשאר לשבת עוד קצת, לפני שקם ונחפו בדרכו להלוויה.

חלם להיות

לפני שלושה שבועות קיימה החבורה המלוכרת מימי ביה"ס העממי "גורדון" כנס מחזור בפאב בקרית-חיים. הם התקשרו אל שולי לבקש שתבטיח ש"מועלה" - כך כינו אותו, במין שיבוש-חיבה של שם המשפחה ושל "מורעל" על הצבא - יגיע. הוא חייב להגיע, התחננו, יש לו אצלנו הכי הרבה רייטינג.

סא"ל מועלם הגיע וכילה איתם ערב נהדר, בלי שסיפר אפילו במילה על התקופה הקשה שעוברת עליו בגיורה.

עכשיו הם מסתובבים עם תמונת המחזור שצילמו באותו ערב, ומשכפלים אותה ביניהם כמוכרת אחרונה.

תמיד היה המוכר שבתוכו. מילדות האמינו שמהילך המוכשר, המיוחד והאחראי הזה, ייצא להם רמטכ"ל. אפילו המחנכת שלו מספרת ש, כולנו עמרנו בצילו, גם אני. תראו את הבית הזה, הצביעו חברי הילדות על בית ההורים הצנוע, ותשמעו את השקט ואת האפוק המוכר, ותבינו מאיפה הוא בא. ההורים, רחל ויחזקאל, עלו בשנות החמישים מעיראק. הוא עבד ברכבת, היא עקרת בית, שני בנים ובת לתפארת. רחוב צר ללא מוצא, בשכונה קטנה בה בית נוגע בבית וכולם גרלו עם כולם. כשהחלו האבלים להצטופף לפני הבית, סירבה אחת השכנות להצטרף אליהם. משה הבטיח לה, אמרה, שיבוא לבקר אותה בעוד שבועיים. משה מעולם לא הפך הבטחה, והיא מתעקשת להמשיך ולהמתין.

שקט גדול עלה מבית משפחת מועלם. בית קטן, מצומצם. פטריטיות גדולה והערצה לצה"ל. משם בא הילד שרצה להיות חייל, הנער ששאף לקצונה, מג"ד הבופור, שחלמו להתמנות למג"ד בגולני עמד בפני מימוש.

בסיום כיתה ט' היה זה אך טבעי בעיני חבריו כשהלך לפנימיה הצבאית בבית-הספר הריאלי. את כל לימודיו עשה על מילגות הצטיינות, וסיים את הפנימיה בהצטיינות יתרה. הוא הגיע לסיירת גולני, העלים ממפקדיו ומסביבתו חשד לאולקוס, וסיים את המסלול בהצטיינות. לאחר שסיים קורס קצינים, חזר לגדוד 12 של גולני ועשה בו את כל מסלול הפיקוד, עד סמג"ד. כשהיה מ"פ בגדוד "ברק", נבחר מבין כל המ"פים למפקד פלוגת ה"אכורית", נגמ"ש חדש שהוכנס אז לשירות בגולני.

הוא היה מאלה שסומנו תמיד לתפקיד הבא. עוד לא מלאו לו 24, כשמונה לסמג"ד. שאפתן, קשות, קפדן, יסודי מאוד, ערכי, מגלה רוח התנדבות בלתי רגילה, מישיר מבט.

לפני תשע שנים הכיר את שולי בתחנה של חברים משותפים. היא היתה זקוקה לטרמפ לחיפה, והוא הציע את הרכב הצבאי שלו.

שלוש שנים של התלבטויות קשות קרמו לתחנה. שיחות נפש, ויכוחים, פרידות קצרות, כעסים ופיוסים. היא, בוגרת ביה"ס לאחיות בבית-החולים שערי צדק, באה מבית דתי ומקפידה מאוד בקיום מצוות. הוא, אז סמג"ד צעיר, בא מבית מסורתי, חילוני שמעולם לא חשב כיפה. הם חיפשו מכנה משותף שיאפשר להם להקים בית הרמוני של חילוני ודתי.

באוקטובר '90 נישאו. הוא התפשר על חינוך דתי לילדות, כשרות ושמירת שבת. היא קיבלה את חילוניותו ואת התנאי שלו, ששום שמירת שבת לא

תקופה האחרונה, בשל המצב הקשה בגיורה, כמעט לא יצאו לחופשות. בראשון בערב הזרמנה להם חופשה נדירה בבית ההורים בקרית-חיים. הזרמנות לצאת לאכול יחד ולשוחח על החיים.

שני האחים לבית מועלם היו דומים מאוד, אך גם שונים בצדדים מסויימים. משה תמיד היה "מורעל" יותר על הצבא. שי היה פחות מתוכנן וכריזמטי. כשישבו ביום ראשון, משה ריבר על הפגישות האחרונות שלו עם הרמטכ"ל, שלא עלתה יפה. בספטמבר השנה היה אמור לסיים את הפיקוד על גדוד הבופור. הוא חלם לקבל את הפיקוד על גדוד בגולני. שנים הכשיר את עצמו לתפקיד הזה. באותו יום קיבל מהרמטכ"ל תשובה מאכזבת.

הרמטכ"ל דרש מסא"ל מועלם לעבור קורס פיקוד בבית-הספר לפיקוד ומטה של צה"ל, לפני שיקבל את התפקיד. משה מועלם התלבט בקול. באוני אחיו. האם לחזור ולפנות לרמטכ"ל ולפרוש את הרקורד הפיקודי המרשים שלו, או אולי לקבל את הדיון, ללכת לפר"ם לשבעה חודשים ולפצות קצת את שולי, אשתו, ואת שתי בנותיו הקטנות, על שנות המתח בהן נעדר מהבית, בטרם יקבל על עצמו את התפקיד החדש.

הוא היה אדם מתוכנן מאוד, שראה תמיד כמה שנים קדימה. הקריירה הצבאית שלו היתה מרשימה וקידומו היה מהיר. עתה, הוא נטה לקבל עליו את הדיון ולהוריד הילוך.

למחרת נשקו השניים להורים ויצאו מהבית בדרך צפונה. שי, קצין סיוע אורחי בגיורת חצביה, נכנס ללבנון. בגלל מזג האוויר הגרוע התעכבה הטיסה של סא"ל מועלם ונדחתה ביום. משה חזר לבית ההורים וניצל את ההזדמנות לביקור אצל סבתא מועלם בת ה-117.

רקות ספורות עברו מרגע ההמראה ועד ההתרסקות. שי שמע על התאונה וירע שאחיו במסוק. הוא המתין לשמוע אם יש ניצולים. כשהתבהרה התמונה הקשה יצא מלבנון, בדרכו אל בית ההורים. קרתה תאונה, אמר להם, ואין ניצולים. כשנאו בחמש בכור מקצין העיר לבשר להורים שבנם נעדר, מצאו אותם ממתנים בכניסה לבית, חנוקים מדמעות.

בשעה ששי עשה את דרכו מלבנון, עשו מאיר ושמעון תורג'מן, אחיה של שולי, את דרכם לביתה בבאר-שבע. קרובת משפחה, המתגוררת בקרית-שמונה, התקשרה וסיפרה להם על תאונה של שני מסוקים. בוודאות נוראה חשו שמדובר במשה והחליטו לדרת לבאר-שבע, אל שולי, כדי לא לבזבז זמן.

כשהתקשרו להודיע לה שהם בדרך, שולי כבר דיברה בטלפון עם החטיבה. הובהר לה מיד ששמו של בעלה מופיע ברשימה. הוא היה בעל הדרגה הגבוהה ביותר שעלה למסוק. שמו הופיע בראש הרשימה.

לפנות בוקר, כשהגיעו נציגי קצין העיר, כבר לא היה איש ממשפחת מועלם שלא ירע על האסון. רק לסבתא בת ה-117, שכליכך אהבה את נכדה הבכור, לא סיפרו עד שנציגי קצין העיר הודיעו על הוויה הסופי ונקבע מועד ההלוויה.

בבית ההורים בקרית-חיים שיחררה הוודאות את הבכי המאופק. שולי, שלקחה איתה למנוחה, בדרכה לשם, את נועם בת החמש וחצי ואת ניצן, שטרם מלאו לה שלוש, פרצה בבכי מר ושאלה בלחש: "ריבוננו של עולם, מה אני הולכת לעשות עכשיו?"

בדרכם האחרונה

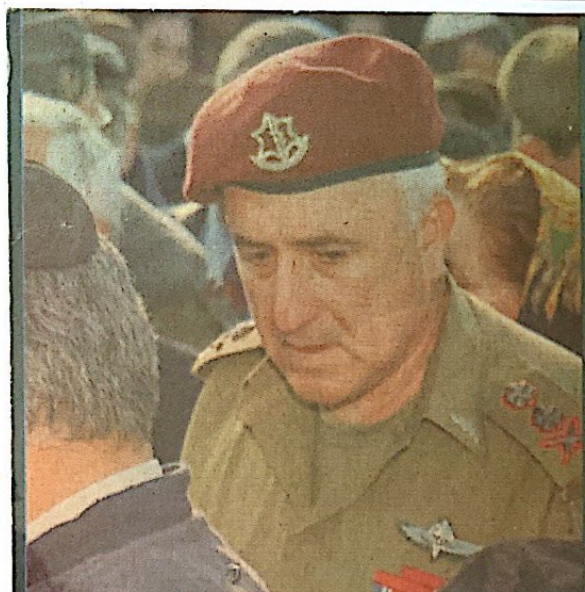
"אילו יכולתי, הייתי אומרת לו שהוא
הדבר הכי טוב שקרה לי בחיים"
שולי, על בעלה, סגן אלוף משה מועלם ז"ל

יִזְכֹּר

יִזְכֹּר עִם יִשְׂרָאֵל אֶת בָּנָיו וּבָנוֹתָיו
אֲשֶׁר חָרְפוּ נַפְשָׁם בַּמָּאֲבָק עַל הַמְדִינָה בַדֶּרֶךְ
וְאֶת חֵילֵי צָבָא-הַגָּנָה-לְיִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר נָפְלוּ בַּמְלַחְמוֹת יִשְׂרָאֵל.

יִזְכֹּר יִשְׂרָאֵל וְיִתְבָּרַךְ בְּזִרְעוֹ
וְיֵאָבֵל עַל זֵיו הָעֲלֻמִּים וְחֻמַּת הַגְּבוּרָה.
וְקִדְשֵׁת הָרָצוֹן וּמִסִּירוֹת הַנֶּפֶשׁ
אֲשֶׁר נִסְפוּ בַּמַּעֲרָכוֹת הַכְּבִידוֹת.

יִהְיוּ גְבוּרֵי הַדְּרוֹר וְהַנְצָחוֹן
הַנֶּאֱמָנִים וְהַאֲמִיצִים
חַתוּמִּים בְּלֵב יִשְׂרָאֵל לְדוֹר הָדוֹר.

הרמטכ"ל אמנון ליפקין שחק בהלווייתו של מפקד
רכס הבופור סא"ל מועלם ז"ל בבית העלמין בחיפה

פקודת יום
מטעם
רא"ל אמנון ליפקין-שחק
ראש המטה הכללי

מפקדי צה"ל וחייליו,

צבא ההגנה לישראל, מרכין היום דגליו, מצדיע בכאב למיטב בניו שנפלו אתמול בדרכם למשימות ביטחון בדרום לבנון, להגנת תושבי הצפון. אסון בקנה מידה חסר תקדים פקד את צה"ל ומדינת ישראל, ולבנו עם המשפחות השכולות, המבכות אובדן חיים צעירים, אובדן יקיריהן. צה"ל נמצא במלחמה מתמדת, מתמשכת, להגן על מדינת ישראל בגבולה הצפוני ובכל מקום אחר, ומשימה זו גובה מעת לעת, לעתים קרובות מדי, קורבנות בתקריות, במשימות ביטחון שוטף ובתאונות. כל קורבן יקר לנו, כל קורבן הוא עולם ומלואו של כאב. בשעה קשה זו, שעה שמדינת ישראל מבכה את בניה, נתחזק ונתנחם באמונה בכוחו של צה"ל להתגבר על האסון, בהכרה שצה"ל חזק ונכון ללמוד את הלקחים, בידיעה שאין לנו דרך אחרת ללכת בה במלוא העוז, התבונה והתנופה - זו הדרך להגנה על ביטחון מדינת ישראל ועוצמתה. צה"ל מאמץ אל לבו את המשפחות השכולות, מבקש לחבק ולנחם ומחזק את ידיהן.

אמנון ליפקין שחק, רא"ל

ראש המטה הכללי

כ"ח בשבט התשנ"ז (5 בפבר' 97)

מדינה באבל

האסון וההלם

חיפה מבכה על בניה

תושבי חיפה מבכים על אבדן הבנים
שנספו בתאונת המסוקים

רב"ט דן זהבי ז"ל

סמל אילן לנציקי ז"ל

סא"ל משה מועלם ז"ל

סמל מנחם פלדמן ז"ל

סרן ד"ר ויטאלי רדינסקי ז"ל

יהי זכרם ברוך

אנו משתתפים באבלן הכבד של המשפחות השכולות
ומחזקים את לוחמי הצפון.

עמרם מצנע
ראש העיר חיפה
סגניו וחברי מועצת העיר

עיריית באר-שבע

באר-שבע אבלה על מות בניה

סא"ל משה מועלם ז"ל

דס"ל איתן ממן ז"ל

שנספו באסון המסוקים,

ויחד עם כל בית ישראל, כואבים את נפילת

73 מלוחמי ישראל

באסון הכבד

יצחק רגז - ראש העיריה

סגני ראש העיריה

חברי הנהלת-העיר

חברי מועצת העיר

ועובדי העיריה

קרית חיים מרכינה ראש

ומשתתפת באבלן העמוק של

משפחות ההרוגים באסון המסוקים

לנציקי אילן ז"ל

מועלם משה ז"ל

פלדמן מנחם ז"ל

גיורא פישר

יו"ר ועד קרית חיים

סגן ומ"מ ראש העיר חיפה

וחברי הנהלת הקריה

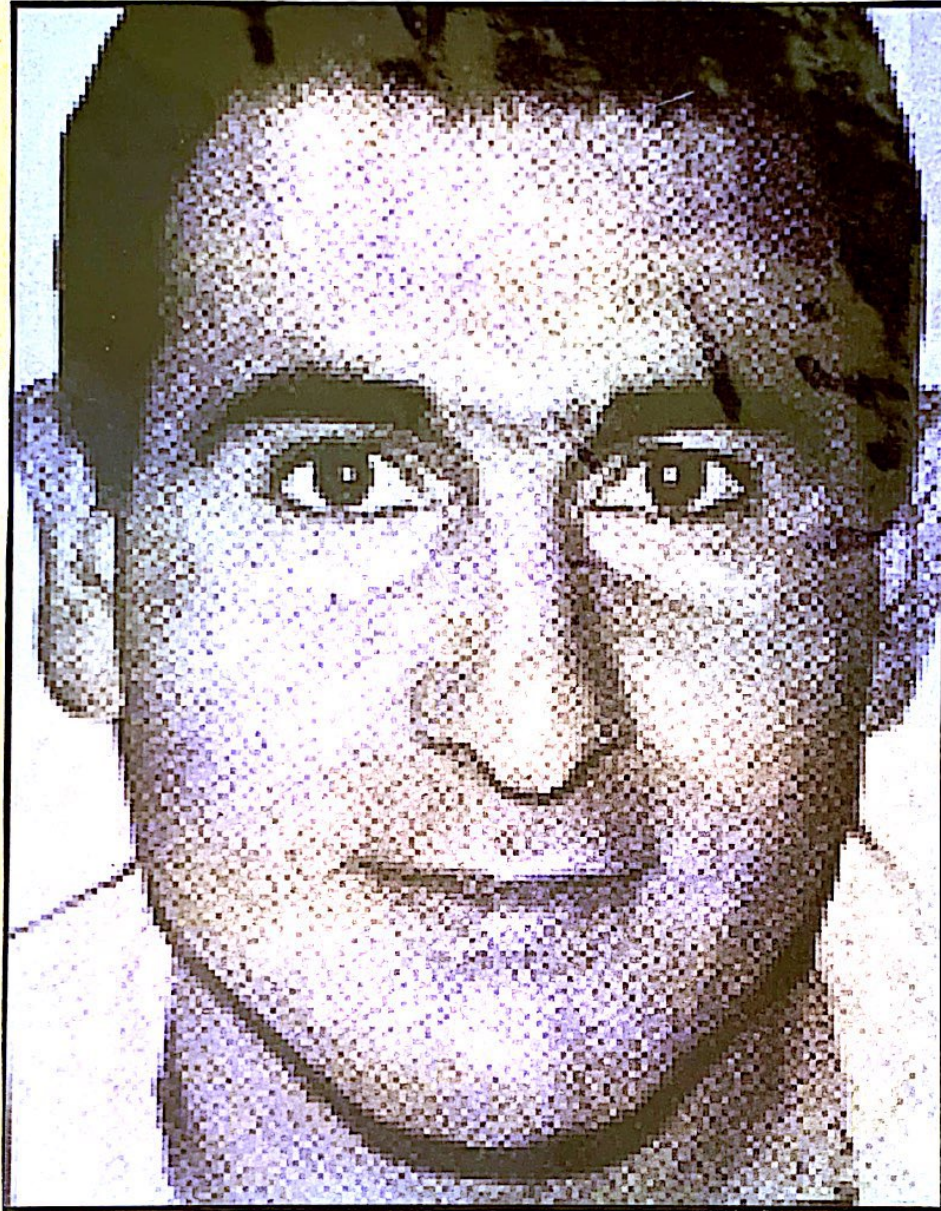
יהי זכרם ברוך

כמעט בהכל היינו שונים
 אני דתית ואתה חילוני
 אני יסנית ואתה שמאלני,
 אני רעשנית ואתה שתקן
 חברים בכל שלב בחיים
 בהמונים אני אוספת
 ולך - ארבעה חמישה חברים
 וקצת בתוספת.

אז איך בכל-זאת
 כל כך הצליח לנו ביחד
 ולמה כל דקה אפשרית
 הפכה לבילוי ולנחת
 כי ביחד, בשניים נולדה אהבתנו
 כי ביחד, בשניים איש את רעתו
 כי ביחד, בשניים יצרנו את משפחתנו
 את, את ניצן שהן אהבת חיינו
 מועלם אהובי
 כמעט בכל חיינו שונים
 מועלם אהובי

משה מועלם ז"ל

1956–1997